Fethiye

AKD004

Acil Gerileme (-1)

Fethiye © Oya Gökçen, Muzaffer Gökçen

Yüzölçümü : 423554 ha
Boylam : 29,08ºD
Enlem : 36,72ºK
Yükseklik : 0 m - 470 m
İl(ler) : Muğla
İlçe(ler) : Fethiye, Dalaman
Koruma Statüleri : Özel çevre koruma bölgesi, doğal sit alanı, arkeolojik sit alanı

■ **Alanın Tanımı:** ÖDA, Fethiye Körfezi, körfezdeki altı ada ve körfezi çevreleyen tepeleri içine alır. Geçmişte tektonik faaliyetlerin yoğun olduğu dağ sırasının bir parçasıdır. Kıyı şeridi birçok kovuktan, küçük sahillerden ve hidro-jeolojik aktiviteler nedeniyle dağlardan kopup gelen çakılların oluşturduğu alanlardan oluşmaktadır. Körfezin güneydoğu kısmında yaklaşık beş kilometre uzunluğunda bir kumsal bulunur. Geçmişte var olan akarsuların birçoğuna bugün rastlanmamaktadır. Alanın akarsular tarafından doldurulmuş kısmı sedimentler nedeniyle tarımsal faaliyetler için oldukça verimlidir.

■ **Habitatlar:** ÖDA; kızılçam (*Pinus brutia*) ormanları, sığla (*Liquidambar orientalis*) ağırlıklı su-basar ormanları, Akdeniz maki toplulukları, tatlı ve tuzlu özellikte küçük bataklıklar, sazlıklar, kayalık kıyılar, çakıllı ve kumlu sahiller ve tarım alanlarından oluşur. Sığla ormanları alandaki dere ve çayların özellikle denize döküldüğü kısımlarda bulunur. Tarım alanları alanın güneybatısında yoğunlaşmıştır.

■ **Türler:** Birçok canlı türünü barındıran ÖDA'da, dünya dağılımı alanla sınırlı olduğu bilinen *Galium globuliferum* bitkisi yaşamaktadır.

Nesli küresel ölçekte tehlike altında bulunan Akdeniz fokunun (*Monachus monachus*) önemli yaşam alanlarından biridir.

Akdeniz biyomuna özgü ve dar yayılışlı bir tür kara semenderi olan *Lyciasalamandra fazilae* de alanda yaşamaktadır.

Alan aynı zamanda birçok sürüngen türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ülkemizde doğa korumanın sembollerinden olan denizkaplumbağası (*Caretta caretta*) alanda yuvalamaktadır.

Ülkemize endemik ve dar yayılışlı bir içsu balığı olan *Ladigesocypris irideus* da alandaki önemli türlerden biridir.

Nesli küresel ölçekte tehlike altında bulunan Osmanlı ateşi (*Lycaena otomana*) kelebek türü alanda yaşamını sürdürür.

■ **Alan Kullanımı:** ÖDA'da tarım, balıkçılık ve kitle turizmi faaliyetleri gerçekleştirilir. Bölgede yaygın olan tarım genellikle seracılık şeklinde yapılmakta ve domates, fasulye benzeri sebzeler ve narenciye yetiştirilmektedir. Fethiyeli ve Göcekli balıkçılar, Fethiye Körfezi ve civarında ağırlıklı olarak bırakma ağcılığı, paraketecilik ve sürüklenen ağ/parakete kullanarak su ürünleri avcılığı yapmaktadır. Fethiye ülkemizin en yoğun turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği alanların başında gelmektedir.

■ **Tehditler:** Alanda yasal ve yasadışı doldurma ve drenaj faaliyetleri yürütülmekte ve alandaki sulak alanlar tarım ve yerleşim alanlarına dönüştürülmektedir.

Tarımsal gecekondulaşma ve yasadışı yollarla tarım alanlarının açılması alanı tehdit eden diğer faktörlerdir.

Fethiye genelinde turizmin gelişmesi için yapılmış planlar, yaban hayatının genel özelliklerini yok edebilecek unsurlar taşımaktadır. Ancak planların ÖÇKK Başkanlığı'nca onaylanıp onaylanmadığı veya ne zaman yürürlüğe gireceği bilinmemektedir.

Alandaki bir diğer tehdit ise yasadışı ve uygunsuz balıkçılık faaliyetleridir. Türkiye'de kılıçbalığı (*Xiphias gladius)* avcılığının en yaygın yapıldığı Fethiye'de, av sırasında kullanmak üzere deniz memelileri ve deniz kuşları yakalanarak öldürülmektedir. 36/1 numaralı su ürünleri sirkülerine 2006 yılında yapılan eke kadar yasak olan drift-net ağ sistemi bu bölgede kaçak olarak kullanılagelen bir balıkçılık yöntemidir. Çok yaygın olmamakla birlikte, patlayıcı maddelerle (dinamit, karpit vb.) balık avcılığı alanda insanlardan uzak kıyılarda yapılmaktadır.

Türkiye'nin diğer önemli turistik bölgelerinden daha seyrek olmakla birlikte Fethiye'de dalış turizm firmalarının bir kısmı fokların görüldüğü mağaralarda yasadışı dalışlar yaptırmaktadır.

Bunun yanında yasadışı avcılık ve kontrol edilemeyen sazlık yakma faaliyetleri de alanda sıkça görülmektedir.

■ **Koruma Çalışmaları:** Çalış bölgesinde küçük ölçekli kuş rezervi kurma amaçlı planlar bulunmaktadır. Ancak drenaj ve toprak doldurma çalışmaları nedeniyle bu girişimlerden tam olarak sonuç alınamamıştır.

Gökova-Akyaka'yı Sevenler Derneği, Muğla Sulak Alanlarını İzleme ve Aktif Koruma Projesi kapsamında kış aylarında bölgede sukuşu sayımları yapmaktadır.

Sualtı Araştırmaları Derneği Akdeniz Foku Araştırma Grubu (SAD-AFAG), 1987 yılından bu yana değişik araştırma çalışmaları kapsamında, sahada Akdeniz fokunun geçmiş ve güncel gözlem kayıtları toplamakta ve bunlar veri tabanına aktarılmaktadır. SAD-AFAG'ın alanda yaptığı çalışmalar sonucunda alan Ulusal Fok Komitesi'nde Türkiye'nin önemli fok alanlarından biri olarak ilan edilmiştir.

■ **Yerel İlgi Sahipleri**

Muğla Valiliği; Muğla İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Özel Çevre Koruma Kurumu Köyceğiz Bölge Müdürlüğü; Fethiye Kaymakamlığı; Fethiye Belediyesi; Fethiye Turizm, Tanıtım, Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı (FETAV); GAS-DER; SAD-AFAG.

■ *Cem Orkun Kıraç, Bahar Suseven*

Fethiye önemli doğa alanı topografya haritası

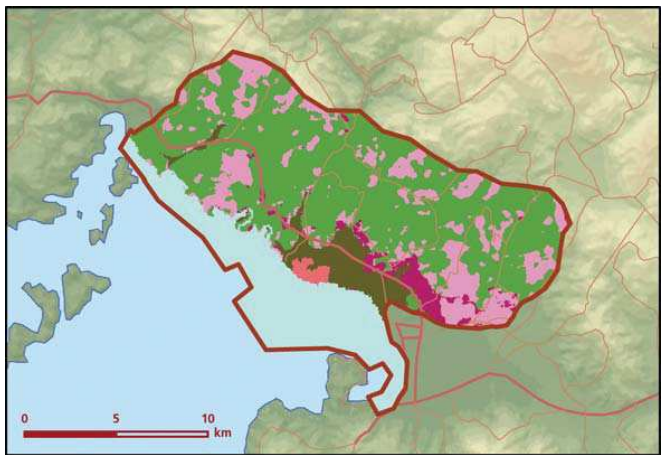

Fethiye önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
Galium globuliferum	I	I	_	EN	Var	A1, A2
Hippolais olivetorum	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
Monachus monachus	0	0	CR	(CR)	Var	A1, C1
Monachus monachus - Doğu Akdeniz	0	0	CR	(CR)	Var	B1, C1
Lyciasalamandra fazilae	I	0	EN	EN	Var	A1, A2, A4, C1
Caretta caretta	0	0	EN	(EN)	88-158 yuva	A1, C1
Caretta caretta - Akdeniz	0	0	EN	(EN)	88-158 yuva	B1, B3, C1
Testudo graeca	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
Trionyx triunguis - Doğu Akdeniz	0	0	CR	CR	Var	B1, C1
Ladigesocypris irideus	I	0	_	DD	Var	A2, C1
Lycaena ottomana	0	0	VU	VU	Var	A1
Lycaena ottomana - Güney Anadolu	0	0	VU	VU	Var	B1, C1